

I

PROGNOZE 2013

Prognozele SAR întrevăd un echilibru macroeconomic precar în 2013, iar cursul de schimb va cunoaște derapaje serioase

CE LĂSĂM ÎN URMĂ?

La începutul anului trecut economia românească a surprins pe toată lumea plăcut, depășind cele mai optimiste prognoze. Ce-i drept, o creștere economică de 2.5% din PIB, ajustată în urmă cu două luni la 2.2% pentru 2011 nu reprezintă o evoluție spectaculoasă, dar vestea devine infinit mai bună când o raportezi la contractia economiei înregistrată în 2010 de -1.1%. Iată că în 2012 România a bătut pasul pe loc la capitolul economie, în ciuda previziunilor unor organizații internaționale precum FMI sau Comisia Europeană, care estimau o creștere de aprox. 1.4%. Rezultatul final e pe măsura mediului de afaceri supraîncărcat de reglementări și birocratie și a instabilității politice pe care le-am avut: 0.2% creștere a produsului intern brut. Deși SAR s-a plasat printre optimiștii moderați în prognozele sale, experți ai panelului și-au exprimat părerea că **România nu va înregistra niciun avans economic**. Ceea ce s-a și întâmplat, din păcate.

Deja nesurprinzător, BNR a ratat și în anul care a trecut ținta anuală a inflației la sfârșit de perioadă de 3% (înregistrând în ultimul

trimestru o rată a inflației de 4.95% situată în afara intervalului de variație). Iarăși, analiști locali sau internaționali, precum Moody's sau BERD, și-au exprimat încrederea în instituția condusă de Mugur Isărescu, previzionând o rată medie anuală de maxim 3%. Însă la nivelul întregului an, panelul de experți SAR a avut dreptate și rata medie anuală pentru 2012 a fost de 3.33%. Aceasta înseamnă că **puterea de cumpărare a leului a fost erodată**, iar românii s-au văzut în postura de a achiziționa mai puține produse cu aceiași bani, față de 2011.

Un alt capitol care a surprins neplăcut, în special populația, a fost evoluția cursului de schimb leu/euro. Nimeni nu se aștepta la devalorizarea leului până în punctul de a depăși la un moment dat în vară 4.6 RON/EUR. Doar cei mai pesimiști experți invitați în panelul SAR au intuit că anul va fi încheiat cu un **curs de schimb descurajator** pentru populație (cu efecte în creșterea cheltuielilor la utilități, nesiguranță printre producători, etc.), și anume 4.4287 RON/EURO. Rezultat al ieșirilor de capital inclusiv pe fondul crizei politice din vară, devalorizarea leului a fost evidentă și la nivel de curs BNR mediu de 4.456 RON/EUR pentru 2012, mult superior celui anterior de 4.2379 RON/EUR pentru 2011.

În schimb, la nivelul finanțelor publice, guvernul României s-a străduit să se încadreze în termenii impuși de FMI și Comisia

Europeană. Astfel, deficitul public cash s-a situat la 2.5% din PIB, peste ținta de 2.2%, iar datoria publică (la 30 noiembrie 2012) se ridică la 37.2% din PIB – cifre care pot pune bazele unui optimism în ceea ce privește perpetuarea unor practici în limitarea cheltuielilor publice mult peste posibilitățile reale ale țării.

CE NE AȘTEAPTĂ?

Principalii indicatori pe 2013

	Media	(min-max)
Creștere PIB, %	1.0	0 ÷ 1.7
Rata inflației, %	4.7	3.5 ÷ 10
Curs RON/EUR la 31 Dec 2013	4.62	4.4 ÷ 5
Curs RON/EUR mediu 2013	4.56	4.35 ÷ 4.85
Deficit de cont, % din PIB	4.9	3 ÷ 6.5
Deficit bugetar, % din PIB	2.64	1.7 ÷ 3
Datoria publică, % din PIB	42	37 ÷ 57
Șomajul %, Dec 2012	6.35	5.3 ÷ 7.5
Evoluție indice bursier BET, %		0 ÷ 15
Piața imobiliară, prețuri medii %, Dec 12/Dec 11	-2.22	(-10) ÷ 10

Membrii panelului de experți SAR, în ciuda opiniilor variate, nu pot fi considerați optimiști (vezi tabelul de mai sus). Deși deficitul bugetar e previzionat la un nivel decent, am spune, – de 2.64% din PIB –, iar datoria publică este estimată a depăși ușor pragul de 42% din PIB, restul indicatorilor macroeconomici indică **neîncrederea în redresarea economiei**. În primul rând, evoluția leului și a puterii sale de cumpărare este serios pusă sub

semnul întrebării: **prognozele privind inflația sunt mult mai pesimiste decât în alți ani, iar cursul de schimb pare a fi cel mai vulnerabil în perioada ce urmează**. Temerile sunt că România nu va atrage investiții străine directe substanțiale și că ieșirile de capital vor continua și în 2013, punând presiune asupra cursului de schimb. În plus, există posibilitatea ca BNR, sub influența conjuncturii macroeconomice la nivel mondial, dar și a conjuncturii politice actuale, să aplice politici monetare mai laxe, permițând o inflație mult mai mare decât cea ținută.

Totuși, speranța se află în mediul de afaceri privat și în conlucrarea dintre guvern și acesta la nivel de reducere a poverii fiscale, a birocrăției etc. Astfel, experții panelului estimează că **România va cunoaște totuși un progres infim** - creștere de 1.03% din PIB, că bursa va încheia, și ea, pe plus anul și că șomajul va fi mai scăzut decât în anul ce a trecut – de 6.35%. Sigur, ultimul indicator poate ridica probleme în materie de relevanță, după cum ne-au atras atenția unii dintre experți, dacă acesta conturează sau nu o imagine corectă a pieței muncii din România, în condițiile în care câteva milioane de români lucrează în străinătate și alte câteva lucrează la negru în economia informală.

PE CE DRUM S-O LUĂM?

Ediția curentă a Raportului Anual SAR tratează teme actuale și de maxim interes, precum problema absorbției fondurilor europene, de data aceasta cu impact asupra dezvoltării regionale, sau politici publice în domeniul spitalicesc. Însă subiectul principal îl reprezintă drumul parcurs până în prezent de România alături de Fondul Monetar Internațional (FMI) – care au fost efectele, ne-am ridicat la înălțime, a meritat? Drept urmare, ca în fiecare an, experții

panelului SAR (analști sau practicieni, aparținând spațiului public sau privat) au răspuns unui set de întrebări deschise și au opinat în privința nevoii de a continua pe direcțiile trasate de FMI.

A. E necesar ca România să încheie un nou acord cu FMI ? De ce?

În ceea ce privește continuarea practicilor guvernului de a se împrumuta de la FMI prin acorduri stand-by, părerile au fost împărțite în cadrul panelului de experți. O parte dintre respondenții chestionarului SAR și-au exprimat convingerea că în continuare există probleme de credibilitate a guvernului de la București și că derapajele politicilor economice ar fi stăvilite prin semnarea unui nou acord. Așadar, România ar fi văzută, în continuare, **incapabilă de a se governa economic rezonabil** fără dădăcă internațională. Varianta de a evita excesele, de a reforma companiile de stat și de a realiza împrumuturi la dobânzi scăzute, inclusiv pentru a da o marjă de manevră BNR-ului în cazul cursului de schimb, pare a fi posibilă doar prin respectarea condiționalităților impuse de organizații internaționale precum FMI.

În schimb, cealaltă jumătate a panelului SAR e de părere că **România nu mai are nevoie** a fi vegheată de FMI. Pe de o parte, deficitul bugetar este în limite acceptabile, s-a ajustat, iar echilibrele macroeconomice nu mai prezintă o sursă de îngrijorare. Așadar, imaginea României la nivel internațional nu ar avea și mai mult de câștigat de pe urma unui nou acord, poate că din contră. Semnarea lui ar fi un semnal că încă suntem vulnerabili și ar alunga o parte dintre investitori. Pe de altă parte, nu trebuie să apelăm la FMI de fiecare dată când nu suntem siguri de rezultatele măsurilor economice implementate de politicieni. Cum bine au observat experții noștri, înțelegerile cu Fondul Monetar ar trebui să

fie temporare, nu permanente, și în nici un caz considerate soluții la problemele pe care le putem rezolva singuri. În plus, un posibil nou împrumut ar finanța direct doar cursul de schimb, nu și economia reală. Așadar, nu s-ar concretiza în investiții, locuri de muncă, prosperitate ci, din contră, ar putea chiar lucra împotriva noastră, întrucât autoritățile române ar dispune de bani obținuți ușor și la cost redus și nu ar mai fi motivate să realizeze reformele necesare.

B. Care sunt reformele structurale cerute de FMI cele mai urgente ce ar trebui implementate în 2013? Credeți că se vor realiza?

Acordul stand-by de finanțare a statului român a fost însoțit de o serie de condiționalități impuse la nivel declarativ de către FMI. Miza cetățeanului de rând a fost că, sub presiunea FMI, vor avea loc reforme structurale în România spre beneficiul tuturor celor care nu extrăgeau rente din afaceri cu statul și că va fi, astfel, diminuată, dacă nu eliminată, risipa banului public. Iată că la început de an vedem că nu au fost îndeplinite destule angajamente. Printre cele mai urgente reforme, care ar trebui implementate în opinia experților SAR, sunt enumerate privatizarea companiilor de stat, considerate găuri negre în bugetul național și viabilizarea sistemului de asistență socială – sănătate, pensii publice. Privatizarea companiilor de stat pare a fi singura soluție validată istoric, în timp ce “managementul privat” al acestora s-a dovedit o struțocămilă fără șanse reale de succes (a se vedea încercările de la Tarom, CFR, Administrația Portului Constanta etc.). Însă cel mai dificil lucru este regândirea sistemului serviciilor sociale fundamentale, în special implicarea sectorului privat în oferirea acestora. Dacă vor fi făcuți pași spre luarea de măsuri pe aceste paliere, cel mai probabil reformele se vor realiza parțial.

SAR mulțumește următorilor colaboratori care au contribuit cu prognoze și sugestii la întocmirea acestei secțiuni: Lucian Albu, director, Institutul de Prognoză Economică; Florin Cîțu, economist independent; Radu Crăciun, Deputy general manager, Eureko SAFPP Romania; Lucian Davidescu,

jurnalist, riscograma.ro; Doru Lionăchescu, președinte, Capital Partners; Cristian Păun, conf.dr., ASE; Cristian Pârvan, secretar general, AOAR; Andreea Roșca, membru fondator, Romanian Business Leaders Foundation; Dan Suciuc, jurnalist economic; Ilie Șerbănescu, analist economic.